

Ha kedd van,

akkor ez Belgium. Ahol azért a víz az úr! Népiünk nagyobb és kisebb részekre válva uralkodott az elmúlt napokban. Volt olyan rész, amelyik magán uralkodott és volt olyan is, amelyik másón szeretne uralkodni, és ezt hangosan, nem kevés vérgökökkel a fejben, ökölboszorult talppal, hangoskodja is. A népek ez a része, ez a kisebbik, valójában nagyon kicsiny része – de azért azt nem mondanám, hogy ez a parányiság el is kell, hogy hitesse, miszerint nincs is itt senki, aki ezt akarná – az egészet akarja. Az egész tévét és az egész rádiót. Mert azt hiszik, hogy az valakié, és hogyha valakié, akkor elég onnan azokat a valakitket úgy kívágni, mint lúd a taknyot, és akkor az már az övék is lesz. Nehezen értik meg, hogy az a jó, ha a tévék ilyenek is meg olyanok is. És a rádiók is. Sőt, még ilyenebbek és még olyanabbak kellene, hogy legyenebbek. Nem jobbakk vagy színvonalasabbakk vagy igazabbakk vagy tisztességesebbek vagy tisztábbak, mert ezek eléggé zűrös dolgok. Nehéz azt már itt elhinni, amit kevesen akarnak mondani a többieknek. Korántsem azért, mert nem lehet igazuk. Korántsem azért, mert, hogy bármilyen kevesektől meg kellene vonni a többieknek-mondás jogát. Hanem egyszerűen azért, mert hagyni kellene, hogy a nagykisfiú meg a nagykisfiú belga állampolgárok kiváltságát maguknak nagyon sokszínű tévéből és nagyon sokhangú rádióból, amit akar. Bizony tudom, hogy ez nagyon veszélyes dolog, minden főnnálló berezlet anél, hogy esetleg nem őt és magyarázatait akarja nézni és hallgani, nem a belga múlt dicsőségét kívánja napról napra önféjére olvasatni, nem a belga nemzet őshazájába kíván visszakocsizni két szép szemének kamerájával és nem hamisítatlan belga dallamokra vágyik a füle, hanem másra. Esetleg ezekre is, de azt majd ő eldönti. Van például olyan ember, aki nem szeret borotválkozás közben misét hallgatni, inkább a gyerekeit lesi a tükörből, amint azok őt lesik, amint ő meg vagdalja magát. Lehet, hogy ez a valaki nem megy ki a belga utcákra tüntetni, hogy mise pedig ne legyen, hanem egyszerűen nem kapcsolja be a rádiót. Az Istenével pedig majd elszámol. Nem kér hozzá sem segítséget, sem jóváhagyást, sem semmit. Mert ezt is magamagára bízta. Lehet, hogy vannak ilyen emberek. Ahogy erőszakos foglalkók, hitbuzgó térítő, számlabenyújtó hőzöngők is akadnak, s ahogy rajtok is lovagolnak többen a látszólag szelídebb, apukásabb, gondoskodóbb dorgálók közül. Nem baj. A baj az, ha a kezdeteknél felsorolt többségnek tűnő, uralkodó nép hallgatása mögött nincs semmi. És még nagyobb baj van, ha e mögött a hallgatás mögött félelem van. Bár én nem úgy láttam. Egy egészen civil egykedvűséget láttam. Lehet, hogy szívesebben láttam ezt, mint egy lelkesen tapsoló és ünneplő tömeget. Mert lehet, hogy ők tudják, úgy együtt tudják, hogy nincs még itt az ünneplés ideje. Mert még nem győztük le magunkat teljesen. Bár ez a sutyorgó, civilként szemlélődő sokaság azt mutatta, hogy ők már győztek. Győztek a jelszavakon, győztek az ígéreteken, győztek a nagygyűlések közös önkielégüléseinek kísértésén. Amúgy jó ilyen győzteseket látni. Akik csak úgy fogják a gyerekek kezét vasárnap délelőtt – amúgy a hideg esőben, de az se baj –, hogy szemézzenek együtt Belgiában, március tizenötödikén.

BALOG JÓZSEF

Újjáéled a Collegium Artium

Harmincöt éve, 1957-ben talán még maguk a kezdeményezők – Gruber László adjunktus és Bolya Lajos egyetemi tanár – sem gondolták, milyen hosszú életű, messzire ható sorozatot indítanak útjára. A JATE szervezésében Collegium Artium et Politechnicum néven létrejött előadás-sorozat célkitűzéseit idősebb, de máig érvényes elvek és igények szerint fogalmazták meg: a négy szekció előadói hidat kívántak verni a Snow-i „Két kultúra” egyre veszélyesebben távolodó partjai között.

1961-ben a zenetudományi szekció vezetését dr. Nagy István, a „Konzi” zenetörténet tanára vette át és a következő 14 évre lelke és motorja lett a keddi esti zenei ismeretterjesztő előadásoknak.

Bizonyára örömhír az Artium régi és új hallgatói valamint közreműködői számára, hogy az újra induló sorozat első rendezvényén, a József Attila Tudományegyetem aulájában 1992. március 17-én, kedden este fél 8-kor kezdődő Bach-hangversenyen ismét körünkben üdvözölhetjük dr. Nagy István tanár urat, és a továbbiakban is számíthatunk rendszeres közreműködésére.

A Salieri Kamarazenekar műsorán J. S. Bach verseny-művei szerepelnek, a koncertáló zongoraszólamot Somos Johanna zongoraművész és Pál Anikó konzervatóriumi növendék adja elő. A hangverseny karmestere Pál Tamás.

A műsor közben az Artium történetével és a felhangzó művekkel kapcsolatos kérdésekre helyes választ adók a Salieri Kamarazenekar egy-egy CD felvételét nyerhetik. Szeretettel invitálja a szegedi zenekedvelőket a szervezők nevében az est házigazdája:

ORDASI PÉTER

Egykezes ceruza

Beszélgetés Horváth Dezsővel írásról, irodalomról, tévedésekről

– Szóval nem fontos?

– Nézd, a mai gyerekek már az óvodáskori ballagásukkor viszik kicsi tarisznyájukban a tagságot. En ötvenhat éves fejjel jutottam ide.

– Két megjelent könyvedről biztosan tudok. Az első: A fizikai ember, egy szociográfiai munka a tanyai emberekről, a másik hőse pedig maga Horváth Dezső, aki nagyon súlyos betegségéből, az ágydaganatból tér vissza, az is lett a címe: Klinikai földmádás.

– Meg még ami a fiókomban van, Regény is, színdarab is. Katona Éva írta nekem egyszer, még az ES-riportszerkesztőjeként, hogy már megint üres a fiókja. Visszaírtam, cseréljünk, mert az enyém tele van. Anyi az igazság, könnyű dolgom volt. Még egyenesen már olvastam, mert a testvéreim megtanítottak. Sok testvérem van. Az olvasás tudománya pedig úgy ragadt rám, mint pulira a bolha. Mám nem tudom, hogyan halasztódott ilyen későre az én napvilágra jutásom, ha ez az írószövetségi tagság az egyáltalán. Fiatalon tanítottam, voltam könyvtáros is, harminchárom évesen lettem újságíró, s mindjárt elkezdtem egy regénynek, 1970 táján el is készült. Hál’ Istennek, soha nem jelent meg. De talán nagy lökést adhatott volna. Így aztán lassanként arra a bölcs következtetésre jutottam, hogy igen rosszul indult. Távol tartottam magamtól azokat, akik fölfedezhettek volna.

A Magyar Írószövetség havi tájékoztatójában olvasható, hogy a harmadik verseskötetét váró Czillez Olga mellett Horváth Dezső, a Délvilág napilap főmunkatársa is a magyar írók sorába választott. Hivatalosan. Merthogy, na persze, nem ettől író az író. De azért mégis. Horváth Dezső önként, szerénykedett, amikor interjút kértem tőle. Mintha a kék színű, kicsiny tagsági igazolvány nem is lenne fontos.

– Például kiktől?

– Lényegtelen. Na jó, egy példát mégis elmondok. A hetvenes évek közepén majdnem bemutatattam Veszprémben egyik színdarabomat. Többször jártam a városban egyezkedni, mígnem színidirektor-váltás történt. Új vezető, új stáb, új repertoár, az én darabom nélkül. Beszéltem az egyik új vezetővel, aki mondta, hogy a darabomat el nem játsszátja, de azért dolgozhatnánk együtt. Belém bújít a kisördög, felnevettem. Nekem csak akkor ceruzám van, mondtam, amit csak egy

kézzel lehet fogni, a két kéz sok hozzá.

– Újabb szociográfiai könyvedről beszéltek tavaly a rádióban.

– Készül, íródik, de a témájáról még nem szívesen beszélek. Szeged, tudomány, legyen elég ennyi. És természetesen Magyarország fölfedezése, ha lesz még a sorozat egyáltalán.

– Másik könyved, a Klinikai földmádás egyszerre szívóritó és feszegető élményből táplálkozik. Egy sikeres agyműtét története.

– Kés élen táncol az ember,

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Körtánc

A Theater Wien 90 vendégjátéka

Tegnap este a Kisszínházban vendégszerepelt a Theater Wien 90. Isabella Gregor és Michael Gampe játékaival Arthur Schnitzler Reigen című művét láthatta a közönség, az előadást Bernd Jeschek rendezte.

Az érdekes történet, amely az itt vendégeskedett osztrák színházi műhely megalapításához vezetett, a gmundeni ünnepi játékokon kezdődött, 1989-ben: Michael Gampe irányításával az Anatol című Schnitzler-darabot mutatták be, olyan sikerrel, hogy azonnal elhatározták a bécsi orvos-író többi művének színrevitelét is. Ugyancsak Gmundenben a Reigen volt a következő bemutató, 90-ben, amikor egy-szersmind megalakult a színház. Ezután, 91-ben, ünnepi előadásorozatát szerveztek Schnitzler tiszteletére: egy-egy estén három darabját adták elő; az ORF filmet készített minderről, amelyet

az idén októberben, a szerző születésnapján tűz műsorára az osztrák tévé.

Schnitzler eredetileg nem akarta színre vinni a Körtánc tíz frivol, gyengéd, ironikus és melan-kólikus, szenvedélyes és halálosan szomorú párbeszédét, a szexualitás tíz diadalát. Mind-össze 20 példányt nyomtatott ki a barátai számára. Aztán mégis engedett a rábeszélésnek, az ősbemutató 1920-ban volt, Berlinben, Gertrud Eysoldt és Max Reinhardt rendezésében – és lőn botrány. Az előadást betiltotta a porosz kultuszminiszter, a „Reigen-per” azonban az összes vádlott felmentésével végződött. A műből készült francia filmek, elsősorban Roger Vadim 1964-es bemutatása, a világ legrangosabb társulatainak, sztáregyütteseinek lefegyverezte a felháborodók hadát. Mindazonáltal 1982-ig érvényben volt a Reigen színi-előadására vonatkozó tilalom.

Hangverseny

Fuvolatanszaki koncert lesz ma este fél 6 órakor a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi konzervatóriumának kistermében. A nyolc mű előadásánál zongorán közreműködik Kerek Ferencné, felkészítő tanár: Lass Zoltán.

Mától: Interbalett '92

A kortárs nemzetközi táncfesztivált háromévenként rendezik meg a Budapesti Tavaszi Fesztiválok kiemelkedő művészeti eseményeként. Az Interbalett célja az alapítás óta nem változott: a balettművészet és a modern tánc kiemelkedő kortársi alkotásainak bemutatása, a világ legrangosabb társulatainak, sztáregyütteseinek felvonultatása. Az előadások egyedi táncélmények; Európa és a tengerentúl turistáit is Magyarországra vonzzák.

Az idei rendezvénysorozat ma, 17-én a Pécsi Balett estje nyitja, amely az egr színházban lesz, és 28-án az amerikai Paul Taylor Táncegyüttes debreceni fellépése zárja. A programban három nagyszerű külföldi együttes műsorait láthatja a közönség: az Angol Nemzeti Balett együttesét, amely a walesi hercegi család fővédnökségével működik, elkíséri a fesztiválra Lady Diana. A négy évtizedes múltta visszatekintő utazó társulat Budapesten, valamint Győrben és Szegeden lép fel. (Éppen egy hét múlva jönnek a Szegedi Nemzeti Színházba, előadásukról holnap számunkban olvashatnak részleteket.) A Lyoni Opera Balett-együttese csak egy előadást tart, 20-án, a Vígszínházban. Ugyanott lép fel 21-én és 22-én az amerikai együttes, őket 24-én a kecskeméti, 26-án a pécsi, 28-án a walesi hercegi család fővédnökségével működik, elkíséri a fesztiválra Lady Diana. A négy évtizedes múltta visszatekintő utazó társulat Budapesten, valamint Győrben és Szegeden lép fel. (Éppen egy hét múlva jönnek a Szegedi Nemzeti Színházba, előadásukról holnap számunkban olvashatnak részleteket.) A Lyoni Opera Balett-együttese csak egy előadást tart, 20-án, a Vígszínházban. Ugyanott lép fel 21-én és 22-én az amerikai együttes, őket 24-én a kecskeméti, 26-án a pécsi, 28-án a walesi hercegi család fővédnökségével működik, elkíséri a fesztiválra Lady Diana.

Az Interbalett idei programjába négy magyar együttes műsorait iktatták: a győriek a Gullivert, az operaházai a Christofort, a pécsiek a Rómeo és Júliát adják.

A budapesti fesztiválnyitó előadást a Szegedi Balett tartja holnap, szerdán este a Vígszínházban: Imre Zoltán A négy évszak és Juronics Tamás A képzelet órája című balettjét látja a nemzetközi közönség. A szegedieknek még egy előadásuk lesz az Interbalett keretében, Kaposvárott, a Csíky Gergely Színházban, a Szenvédelyes viszonyok című esttel szerepelnek.

*

Imre Zoltán, a Szegedi Balett vezetője egyébként most érkezett haza Lyonból: az ottani operában Mozart Don Giovanniát Ascher Tamás állítja színpadra, s az előadás mozgásvilágának megtervezésére és betanítására a szegedi koreográfust kérte fel.

A friss Harangozó-díjas Zarnóczai Gizella és Pataki András duettversenyen vesz részt egy izraeli fesztiválon, április végén: a finn Jorma Outinen Szegeden készült balettjéből választották versenyszámukat. A fesztiválon koreográfusi, illetve előadói díjat lehet nyerni – a kitűzött 15 ezer dollár mindkét esetben a küldő együttest illeti.

S. E.

A Kazinczy-verseny döntősei

A Kazinczyról elnevezett szép magyar beszéd versenyének megyei, illetve városi döntője után négy tanuló indulhat Győrbe, hogy május 1-2-3-án képviselje a várost a 27. alkalommal megrendezett verseny döntőjében. A gimnáziumok és szakközépiskolák kategóriájában döntőbe jutott Kálló Veronika (a Radnóti Miklós Általános Iskola és Kísérleti Gimnázium III. C. osztályos tanulója; felkészítő tanára: Eitler József), valamint Szabados Éva (a Tö-

mörkény István Gimnázium és Szakközépiskola IV. C. osztályos tanulója; felkészítő tanára: Kovács Hedvig). A szakmunkásképző iskolák kategóriájából szintén ketten jutottak a döntőbe: Rácz Henrietta (a Bakay Nándor Szakmunkásképző Iskola II. osztályos tanulója; felkészítő tanára: Fűrész Csilla), és Németh Helga (a Kereskedelmi és Vendéglátóipari szakközépiskola és Szakmunkásképző Iskola III. osztályos tanulója; felkészítő tanára: Csákné Kincses Éva).

DARVASI LÁSZLÓ